

JULKINEN TALOUS

Talouskasvu ei riitä tasapainottamaan julkista taloutta

Julkisen velkaantuminen jatkuu. Julkisen velan BKT-suhte nousi alkuvuonna 89,8 prosenttiin eli noin 20 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin 2020-luvun alussa. Uusimpien tietojen mukaan viime vuoden alijäämä oli 3,8 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen eli 0,6 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2024.

Puolustushankinnat, korkokustannukset ja väestön ikääntyminen lisäävät menoja samalla, kun korkea työttömyys heikentää tulopohjaa. Menosäästöt hillitsevät menojen kasvua, mutta veronkevennykset hidastavat rahoitusaseman kohenemista. Talouden elpyminen lisää vähitellen verotuloja, mutta tulot eivät riitä kattamaan menoja. Alijäämän arvioidaan olevan kuluvana vuonna 3,8 prosenttia ja ensi vuonna 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkinen talous jää selvästi alijäämäiseksi myös ennustejakson lopulla. Julkisen velan BKT-suhte ylittää 90 prosenttia tänä vuonna ja jatkaa nousuaan vuoteen 2028.

JULKISEN TALOUDEN ALASEKTORIT

Suurin osa julkisen talouden alijäämästä syntyy valtiontaloudessa. Valtion alijäämän ennustetaan kasvavan

- » Puolustusmenojen kasvu ja veronkevennykset pitävät julkisen talouden alijäämän suurena.
- » Työllisyyden hidas elpyminen viivästyttää verotulojen kasvua ja ylläpitää etuusmenoja.
- » Valtiontalous pysyy heikkona, ja kuntien sekä hyvinvointialueiden liikkumavara on niukka.

Kuva: Henning Westerkamp, Pixabay.

vuoden 2026 noin 12,5 miljardista eurosta 13,9 miljardiin euroon vuonna 2028. Menoja kasvattavat erityisesti puolustuksen vahvistaminen, velanhoitokustannukset ja hyvinvointialueiden rahoitus. Suurten puolustushankintojen ajoitus aiheuttaa myös vuosittaista vaihtelua menoihin ja alijäämään.

Kuntatalous kohenee vähitellen talouden elpyessä, kun yritysten tulosten paraneminen ja työllisyyden vahvistuminen lisäävät verotuloja. Toipumista hidastavat kuitenkin pitkäaikaistyöttömyyden aiheuttamat etuusmenot sekä asuntorakentamisen heikkous, joka vähentää tonttikauppaa ja vaimentaa kiinteistöverotulojen kasvua. Samalla palkankorotukset ja valtionosuuksien määräaikaiset leikkaukset kiristävät kuntien taloutta. Kasvukeskusten väestönkasvu ylläpitää investointitarpeita, ja infrastruktuurin kunnostaminen vaatii panostuksia muuallakin. Tulot eivät siten riitä kattamaan käyttömenoja ja investointeja, joten kuntien velkaantuminen jatkuu.

Hyvinvointialueiden menojen kasvua hillitsevät säästöt, mutta palkankorotukset ja kasvava palvelutarve ylläpitävät kustannuspaineita. Alueiden rahoitusaseman arvioidaan olevan kuluvana vuonna lähellä tasapainoa ja heikkenevän tämän jälkeen hieman alijäämäiseksi. Valtion rahoituksen lisääntyminen ei siten poista sopeutus-tarvetta.

Sosiaaliturvarahastot ovat ylijäämäisiä ennustejaksolla. Ylijäämä syntyy pääosin työeläkelaitoksissa, kun taas muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema on lähempänä tasapainoa. Työeläkelaitosten ylijäämää pienentää ensi vuonna Valtion eläkerahaston ylimääräinen

JULKISEN TALOUDEN KESKEISIÄ LUKUJA

	2025	2026e	2027e	2028e
Veroaste (%)	42,4	42,7	42,1	42,0
Menoaste (%)	57,5	57,8	57,3	56,8
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä (Mrd. €)	-10,8	-10,9	-12,6	-12,3
Valtio	-11,7	-12,5	-12,8	-13,9
Paikallishallinto	-0,8	-0,8	-1,6	-1,5
Soturahastot	1,6	2,4	1,8	3,2
Julkinen bruttovelka, EDP-velka (% bkt:sta)	88,5	90,9	92,6	94,5
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä (% bkt:sta)	-3,8	-3,8	-4,2	-3,9

Lähde: Tilastokeskus, Labore.

tuloutus valtiolle. Siirto parantaa vastaavasti valtion rahoitusasemaa, joten se ei muuta koko julkisen talouden alijäämää.

Työllisyysrahaston maksutuloja puolestaan vähentää vuodelle 2027 esitetty työttömyysvakuutusmaksujen alentaminen. Alennuksen mahdollistavat ansiosidon-naista työttömyysturvaa saavien määrän väheneminen ja päivärahan porrastuksen pienentämät menot. ■

LISÄTIETOJA

JUHO KOISTINEN

ennustepäällikkö

040 940 2833

juho.koistinen@labore.fi

www.labore.fi

